

Stefan Żeromski

Jednodniówka „Sandomierskiej Strony”
Listopad 2025

2025 ROK STEFANA ŻEROMSKIEGO

Stefan Żeromski (1864-1925)

W rocznicę stulecia śmierci Stefana Żeromskiego, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2025 Rokiem Stefana Żeromskiego, aby uczcić jego niezapomniany wkład w literaturę polską i zachować pamięć o jego dziełach.

ŻYCIORYS

Stefan Żeromski urodził się 14 października 1864 roku w Strawczynie koło Kielc. Pochodził z ubogiej, szlacheckiej rodziny. Uczył się w gimnazjum w Kielcach, gdzie już wtedy ujawniał swoje literackie zainteresowania. Po ukończeniu szkoły pracował jako nauczyciel domowy i bibliotekarz. Żeromski był pisarzem niezwykle wrażliwym na ludzką krzywdę i gorącym patriotą. W swoich utworach ukazywał trudne losy Polaków pod zaborami, biedę, niesprawiedliwość społeczną i moralne dylematy inteligencji. Do jego najważniejszych dzieł należą: „Siłaczka”, „Ludzie bezdomni”, „Przedwiośnie”, „Popioły” i „Szyfrowe prace”. Zmarł 20 listopada 1925 roku w Warszawie. Pozostawił po sobie bogatą twórczość, która do dziś porusza serca czytelników.

POWIĄZANIE Z SANDOMIERZEM

W okolicy Sandomierza odbywał wycieczki jeszcze w czasach gimnazjalnych. W samym mieście gościł po raz pierwszy we wrześniu 1888 r. Przyjechał tutaj z kuzynem z pobliskich Chobrze, ale niewiele, oprócz ogólnego zachwyty, z pobytu w tym „gnieździe przylepionym na brzegu Wisły” wyniósł, gdyż, jak napisał w Dziennikach, po szlachecku go zwiedzał: „poczynając od >puławackiego< piwa”. W dworku w Chobrze, położonych kilkanaście kilometrów od Sandomierza, gościł wtedy u wujostwa - Tekli i Adolfa Nekanda-Trepców.

Ciotka była rodzoną siostrą nieżyjącej już matki przyszłego pisarza i jego matką chrzestną. Stefan Żeromski miał wówczas 24 lata i niełatwe doświadczenia sierociej młodości za sobą. Od wielu lat, po śmierci obojga rodziców, był zdany całkowicie na siebie. Usiłował utrzymać się na studiach weterynaryjnych w Warszawie, zarabiając korepetycjami czy dorywczym przepisywaniem tekstów. Rezultaty tych wysiłków były jednak mierne. W jego Dziennikach znajdziemy poruszające opisy głodu, jakiego doświadczał nawet po kilka dni z rzędu. W Chobrze odkarmiono go i otoczono rodzinną życzliwością, jakiej już dawno nie doświadczył. Z ciotecznym rodzeństwem odbywał konne wycieczki po okolicy.

W późniejszych latach Żeromski gościł jeszcze w Sandomierzu kilkakrotnie, zwłaszcza na początku XX w. w okresie intensywnej pracy nad powieścią historyczną z czasów wojen napoleońskich pt. Popioły. W 1903 roku zwiedzał Collegium Gostomianum, sandomierskie kościoły, zamek, rynek z ratuszem. Studiował materiały dotyczące historii miasta. Cześć akcji Popiołów umieścił w Sandomierzu. To tutaj do austriackiego gimnazjum, jakie pod koniec XVIII w. mieściło się w zabytkowym gmachu Collegium Gostomianum (dawnej szkoły jezuickiej), uczęszczali główni bohaterowie tej powieści - Rafał Olbromski i Krzysztof Cedro.

Rodzice Stefana Żeromskiego

Jednodniówka „Sandomierskiej Strony”

TYDZIEŃ RELACJI

21 października 2025 roku w ramach Tygodnia Relacji uczniowie klasy pierwszej E zorganizowali happening pt. „Literatura łagodzi obyczaje”. Razem z dyrekcją, rodzicami i nauczycielami czytaliśmy rozdział „Popiołów” Stefana Żeromskiego. Jego akcja rozgrywa się 200 lat temu w naszej szkole i mieście. Była to wspaniała okazja do pogłębienia wiedzy literackiej i budowania relacji w naszej klasie. Dziękujemy wszystkim za zaangażowanie i wspólne chwile!

REDAKCJA I SKŁAD:

Antonina Kuźmińska 1E

Gabriela Chruściel 1E

OPIEKA:

Renata Stawowy